13. वनमहोत्सवः (विधिलिङ्लकारः)

1. (क) अस्माकं (ख) प्राणवायुं (ग) प्लास्टिकस्यूतानाम्
   (घ) वायुमण्डले (ङ) धरायाम् (च) वनैः

2. (क) द्रुमः तरुः विटपः
   (ख) जलदः वारिदः अम्बुदः
   (ग) काननम् अरण्यम् विपिनम्
   (घ) वसुन्धरा पृथ्वी मही
   (ङ) पवनः समीरः मारुतः

3. (क) वृक्षाः कानि यच्छन्ति? (ख) वृक्षैः का प्राप्यते?
   (ग) केषाम् निर्माणे वृक्षाः सहायकाः? (घ) अस्माभिः किम् कर्तव्यम्?
   (ङ) के उपकारं कुर्वन्ति? (च) कः वातावरणं प्रदूषितं करोति?

4. (क) आम् (ख) न (ग) आम् (घ) आम् (ङ) आम् (च) आम्

5. (क) वपेयम् (ख) रचयेः (ग) खनेतम् (घ) गच्छेताम् (ङ) सिञ्चेत् (च) स्युः

6. (क) युवां वृक्षान् सिञ्चेतम्। (ख) त्वं खनित्रेण गर्तं खनेः। (ग) यूयं योगासनं कुर्यात।
   (घ) अहं किं कुर्याम्। (ङ) यूयं जलपात्रं नयेत।

14. श्रद्धावान् लभते ज्ञानम् (सन्धिप्रयोग:)

1. (क) श्रीकृष्ण: (ख) अष्टादश (ग) महाभारतस्य
   (घ) महर्षि वेदव्यास: (ङ) 700 (सप्तशतम्) (च) अर्जुन:
2. (क) श्रद्धावान् ज्ञानं लभते। (ख) नर: ज्ञानं लब्ध्वा शान्तिम् अधिगच्छति।
   (ग) नरस्य कर्मणि एव अधिकार: अस्ति। (घ) समत्वं योग: उच्यते।
   (ङ) अर्जुनाय (च) इतर: जन: तत् तत् एव आचरति।
3. (क) क: (ख) कुत्र (ग) किम् (घ) कस्मिन् (ङ) क: (च) केषु
4. (क) कर्मण्येव (ख) संयतेन्द्रिय: (ग) सङ्ग:
   (घ) धनञ्जय: (ङ) अधिकार: + ते (च) मुनि: + उच्यते
5. (क) उच्यते (ख) कुरु (ग) आचरति (घ) कुरुते (ङ) अस्तु (च) अनुवर्तते
6. (क) लभ् + क्त्वा (ख) श्रद्धावान् (ग) शान्तिम् (घ) त्यज् + क्त्वा (ङ) अधि (च) तव
7. ते कर्मणि एव **अधिकार:** (अस्ति) फलेषु कदाचन मा, (अस्तु)। **कर्मफल हेतु:** मा भू:। ते सङ्ग: अकर्मणि **मा** अस्तु।

16. योजकस्तत्र दुर्लभः (अव्ययप्रयोगः)

1. (क) पश्यति (ख) अकुरुताम् (ग) पठेयुः (घ) गमिष्यामि (ङ) यच्छ (च) जानीथ

2. (क) उपरि (ख) अपि (ग) एव (घ) इति (ङ) एकदा (च) प्रति

3. एकदा मम गृहे अहं एकाकी एव आसम्। **वृक्षस्य** अधः केचन बालकाः क्रीडन्ति स्म। तदैव एकः सर्प आगच्छत्। सर्वे बालकाः कोलाहलम् अकुर्वन्। अहं **गृहात्** बहिः आगच्छम्। अहं मम **मित्रेण** सह तत्र अगच्छम्। मम मित्रम् अवदत्–"**दण्डेन** विना वयं कथं तं सर्पं ग्रहीष्यामः? अहं वनरक्षकं दूरवाणीं अकरवम् **ग्रामम्** प्रति च आगन्तुम् अकथयम्। वनरक्षकः **सर्पग्रहणे** कुशलः आसीत्।"

4. (क) पञ्च (ख) एकस्मिन् (ग) द्वौ (घ) एका (ङ) तिस्रः (च) चत्वारः

9. पुत्रं प्रति पत्रम् (विशेषण-विशेष्य-पुनरावृत्तिः, स्म प्रयोगः च)

1. (क) भ्रमामि स्म (ख) यच्छति स्म (ग) पठन्ति स्म
   (घ) गायन्ति स्म (ङ) स्मरामि स्म (च) करोति स्म
2. (क) विश्वेशः (ख) लंदनतः (ग) संस्कृतभाषायाः
   (घ) गेब्रिएला बर्नेल (ङ) (37) सप्तत्रिंशत् (च) मानपूर्वकं
3.

(अ)	(ब)
(क) लंदन	(*iii*) सेण्ट् जेम्स् इण्डीपेण्डेण्ट् विद्यालयः
(ख) लिओन् मेक्लारेन	(*v*) विद्यालयस्य आरम्भकर्ता
(ग) विश्वेशः	(*ii*) पुत्रः
(घ) वार्विक जेसप्	(*iv*) संस्कृत-विभागाध्यक्षः
(ङ) गेब्रिएला बर्नेल	(*vi*) सङ्गीत-निर्देशिका
(च) नरेन्द्रः	(*i*) पिता

4. (क) 'शुभचिन्तनम् अस्ति अद्य जन्मदिने ते।' इदम् जन्मदिनस्य गीतं आसीत्।
   (ख) संस्कृत कारणात् 'ग्रेब्रिएला बर्नेल' इति छात्रायाः विश्वविद्यालये प्रवेशः सरलतया अभवत्।
   (ग) वार्विक् जेसपानुसारेण संस्कृतभाषाया स्मरणशक्तिः, तार्किकी शक्तिः वर्धिता भवति।
   (घ) लियोन मेक्लारेन आंग्लभाषायाः विषये वदति यत् संस्कृतभाषायाः पठनेन आङ्गलभाषायाः पठनं सरलतया भवति।
   (ङ) जेम्स विद्यालयस्य संस्कृतपुस्तकेषु अभ्यासक्रमस्य आधारः अभिनयगीतानि, श्रीरामकृष्णकथाः, भगवद्गीता, कठोपनिषद्, ऐतरेय उपनिषद्, शंकराचार्यस्य स्तोत्राधारितः अभ्यासक्रमः अस्ति।
   (च) संस्कृत-कारणात् गायिकायाः जीवने विकासः अभवत्।
5. (क) बहुभ्यः (ख) कठिनानां (ग) सर्वं (घ) तार्किकी (ङ) विकसितस्य
   (च) अद्भुतं (छ) वैज्ञानिकी (ज) बहवः (झ) एकं

11. कूपमण्डूकता

1. (क) वने (ख) मण्डूकः (ग) कीटकान् (घ) वेदस्य (ङ) विकासम्

2. (क) समुद्रस्य (ख) मण्डूकः (ग) युष्मद् षष्ठी, एकवचनम् (घ) क्त्वा (ङ) एव

3.

अन्तः (षष्ठी विभक्तिः)	बहिः (पञ्चमी विभक्तिः)
(क) गृहस्य अन्तः दूरदर्शनयन्त्रम् अस्ति।	गृहात् बहिः क्रीडाङ्गणम् अस्ति।
(ख) गृहस्य अन्तः शीतकम् अस्ति।	गृहात् बहि द्विचक्रिका अस्ति।
(ग) गृहस्य अन्तः क्रीडनकम् अस्ति।	गृहात् बहिः कुक्कुरः अस्ति।
(घ) गृहस्य अन्तः पाकशाला अस्ति।	गृहात् बहिः मयूरः अस्ति।
(ङ) गृहस्य अन्तः आसन्दः अस्ति।	गृहात् बहिः वाहनम् अस्ति।

4. धन्याः भारतीयाः (लङ्लकारः, उत्तमः पुरुषः)

2. (क) राकेशः (ख) भोज्ये (ग) सुन्दरं (घ) ऐश्वर्या (ङ) ग्रामजनान् (च) सङ्गीतस्य

3. (क) कानि (ख) कौ (ग) कस्मिन् (घ) कति (ङ) कान् (च) कौ

4.

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(क) पठ्	अपठम्	अपठाव	अपठाम
(ख) खाद्	अखादम्	अखादाव	अखादाम
(ग) गम्	अगच्छम्	अगच्छाव	अगच्छाम
(घ) वद्	अवदम्	अवदाव	अवदाम
(ङ) नृत्	अनृत्यम्	अनृत्याव	अनृत्याम
(च) पा	अपिबम्	अपिबाव	अपिबाम

5.

द्विवचनम्	बहुवचनम्
(क) आवाम् अखादाव।	वयम् अखादाम।
(ख) आवाम् अरचयाव।	वयम् अरचयाम।
(ग) आवाम् अगायाव।	वयम् अगायाम।
(घ) आवाम् अपश्याव।	वयम् अपश्याम।
(ङ) आवाम् अक्रीडाव।	वयम् अक्रीडाम।
(च) ते अगणयताम्।	ताः अगणयन्।

6. (क) स्वः (ख) अगच्छाम (ग) अप्रक्षालयम् (घ) अतराव (ङ) अपश्याम (च) अभ्रमम्

CLASS : 7 Sanskrit

5. संस्कृतक्रीडा (लोट्लकार:–आज्ञार्थक:)

1. (क) त्वम् पठ (ख) वयं खेलाम (ग) यूयं खेलत (घ) युवां गायतम् (ङ) अहम् आगच्छानि
2. (क) पचतम् (ख) पालयाम (ग) लिखताम् (घ) गच्छ (ङ) वदानि (च) करोतु
3. (क) आगच्छ (ख) करवाणि (ग) आगच्छतु (घे) त्यजताम् (ङ) वदतम् (च) पालयत
4.

	क्रियापदम्	धातुः	लकारः	पुरुषः	वचनम्
(क)	उपविशानि	उप+विश्	लोट्	उत्तम	एकवचनम्
(ख)	गच्छन्तु	गम्	लोट्	प्रथम	बहुवचनम्
(ग)	आगच्छ	आ+गम्	लोट्	मध्यम	एकवचनम्
(घ)	वदत	वद्	लोट्	मध्यम	बहुवचनम्
(ङ)	उत्तिष्ठत	उत् + स्था	लोट्	मध्यम	बहुवचनम्
(च)	भव	भू	लोट्	मध्यम	एकवचनम्

5. (क) आनय (ख) गच्छ (ग) उत्तिष्ठत (घ) कुरुतम् (ङ) आगच्छानि (च) गच्छाम
6. (क) पिबानि (ख) पिब (ग) गच्छानि (घ) गच्छ (ङ) रचयानि (च) पठ

अनुवादः

अनुवाद का अर्थ :

अनुवाद का अर्थ है 'बाद में कहना' अर्थात् जो बात या वाक्य पहले किसी दूसरी भाषा में कहा गया हो उसे भाषान्तर द्वारा कहना अनुवाद है | अनुवाद में कभी कभी कुछ शब्द में बदलाव नहीं भी होता और कभी पूरा शब्द भी बदल जाता है जो हम उदाहरणों के माध्यम से समझेंगे |

उदाहरण :

संस्कृत भाषा में - रामः वनं गच्छति |

हिंदी भाषा में - राम वन में जाता है |

बालकः पुस्तकं पठति |

बालक पुस्तक पढ़ता है |

महिला गृहकार्यं करोति |

महिला गृहकार्य करती है |

उदाहरणों के द्वारा हम जान सकते हैं कि संस्कृत भाषा में कहा गया वाक्य हिंदी भाषा में परिवर्तन करने पर वह अनुवाद कहा जाएगा | अनुवाद कार्य के लिए शब्द , क्रिया आदि का ज्ञान अत्यंत महत्वपूर्ण होता है |

संस्कृत भाषा का हिंदी अनुवाद करते समय संस्कृत शब्दों की विभक्तियाँ एवं संस्कृत काल (लकारादि) का ज्ञान जरूरी होता है | अतः पाठ्यपुस्तक में दिए हुए शब्दरूपों का एवं धातुरूपों का आवर्तनकार्य करने से अनुवाद में सरलता प्राप्त होती है |

काल आधारित कुछ उदाहरण देखें |

लट् लकारः = बालकः फलं खादति | - बालक फ़ल खाता है |

लृट् लकारः = बालकः फलं खादिष्यति | - बालक फ़ल खाएगा |

लङ् लकारः = बालकः फलं अखादत् | - बालक ने फ़ल खाया |

उदाहरण के अनुसार निम्नलिखित वाक्यों का अनुवाद करे |

१) छात्र श्लोक कहता हैं | छात्र श्लोक कहेगा | छात्र ने श्लोक कहा |
२) भक्त मंदिर जाता हैं | भक्त मंदिर जाएगा | भक्त मंदिर गया |
३) नर्तक नृत्य करता है | नर्तक नृत्य करेगा | नर्तक ने नृत्य किया |
४) हाथी वन में जाता हैं | हाथी वन में जाएगा | हाथी वन में गया |
५) लड़की कार्य करती हैं | लड़की कार्य करेगी | लड़की ने कार्य किया |

2. भारतीयाः वीराङ्गनाः (लङ्लकारः, प्रथमः पुरुषः)

2. (क) आङ्ग्लदेशीयाः (ख) सरोजिनी नायडू (ग) महात्मागान्धिनः
(घ) गङ्गाधरेण (ङ) स्वपतिदेवस्य (च) ह्यूरोजः

3. (क) कस्य (ख) कस्यै (ग) कान्
(घ) कुत्र (ङ) केषाम् (च) केषु

4.

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(क) पठ्	अपठत्	अपठताम्	अपठन्
(ख) खाद्	अखादत्	अखादताम्	अखादन्
(ग) गम्	अगच्छत्	अगच्छताम्	अगच्छन्
(घ) वद्	अवदत्	अवदताम्	अवदन्
(ङ) नृत्	अनृत्यत्	अनृत्यताम्	अनृत्यन्
(च) पा	अपिबत्	अपिबताम्	अपिबन्

5.

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(क) भक्तः अपूजयत्।	भक्तौ अपूजयताम्।	भक्ताः अपूजयन्।
(ख) शिक्षकः अपाठयत्।	शिक्षकौ अपाठयताम्।	शिक्षकाः अपाठयन्।
(ग) गायकः अवादयत्।	गायकौ अवादयताम्।	गायकाः अवादयन्।
(घ) नायिका अनृत्यत्।	नायिके अनृत्यताम्।	नायिकाः अनृत्यन्।
(ङ) सः अजिघ्रत्।	तौ अजिघ्रताम्।	ते अजिघ्रन्।
(च) सा अगणयत्।	ते अगणयताम्।	ताः अगणयन्।

6. (क) अगच्छताम् (ख) अकुरुताम् (ग) अगायत्
(घ) अक्रीडन् (ङ) अयच्छन् (च) अकरोत्

7. (क) बालकः गुरुजनान् अनयत्। (ख) शिक्षकः प्रश्नम् लिखति।
(ग) सुकेशः मित्रं अमिलत्। (घ) किं सः गृहे भविष्यति।
(ङ) सा शीघ्रं धावति। (च) मम उदरे पीडा आसीत्।

3. जयतु राष्ट्रम् (लङ्लकार:, मध्यमपुरुष:)

2. (क) स्वतन्त्रतासङ्ग्रामस्य (ख) सुभाषचन्द्र: (ग) रमाकान्त आचरेकर
   (घ) जापानदेशस्य (ङ) आदिवासिजनानां (च) दुष्टानां

3. (क) कस्मै (ख) कस्या: (ग) कस्य
   (घ) केषाम् (ङ) के (च) का:

4.

	एकवचनम्	**द्विवचनम्**	**बहुवचनम्**
(क) पठ्	अपठ:	अपठतम्	अपठत
(ख) खाद्	अखाद:	अखादतम्	अखादत
(ग) गम्	अगच्छ:	अगच्छतम्	अगच्छत
(घ) वद्	अवद:	अवदतम्	अवदत
(ङ) नृत्	अनृत्य:	अनृत्यतम्	अनृत्यत
(च) पा	अपिब:	अपिबतम्	अपिबत

5.

द्विवचनम्	**बहुवचनम्**
(क) युवां चित्राणि अरचयतम्।	यूयं चित्राणि अरचयत।
(ख) युवां कथा: अलिखतम्।	यूयं कथा: अलिखत।
(ग) युवां उद्याने अभ्रमतम्।	यूयं उद्याने अभ्रमत।
(घ) युवां कार्यालयात् आगच्छतम्।	यूयं कार्यालयात् आगच्छत।
(ङ) युवां तरणताले अतरतम्।	यूयं तरणताले अतरत।
(च) युवां पुस्तकालये आस्तम्।	यूयं पुस्तकालये आस्त।

6. (क) अगच्छ: (ख) अपठतम् (ग) अपश्यत (घ) अकरो: (ङ) अनमतम् (च) अयच्छत

7. (क) युवाम् सम्यक् अक्रीडतम्। (ख) यूयं कन्दुकं क्षिपथ।
   (ग) त्वम् अभिनयं अकरो:। (घ) किं युवां नद्याम् तरिष्यथ:।
   (ङ) यूयं शालाया: गृहम् आगच्छथ। (च) त्वं श्लोकं अस्मर:।

1. संस्कृतदिनम् (लट्-लृट-लकारौ, तुमुन् प्रत्ययः)

1. (क) श्रावणीपूर्णिमायां (ख) रक्षाबन्धनं (ग) वार्ताः (घ) मानसः
   (ङ) विज्ञानस्य (च) वेदश्री (छ) संस्कृतक्रीडानाम्

2. (क) यूयं तु सङ्गणके कुशला स्थ (ख) युवां किं करिष्यथः
   (ग) के गणनायकाः भवितुम् इच्छन्ति? (घ) आवां श्लोकान् पठिष्यावः
   (ङ) तौ वार्ताः पठितुम् इच्छतः (च) अहं सफलतां प्राप्स्यामि

3.

शब्दरूपम्	मूलशब्दः	लिङ्गम्	विभक्तिः	वचनम्
(क) विज्ञानस्य	विज्ञान	नपुंसकलिंङ्गम्	षष्ठी	एकवचनम्
(ख) युष्माकम्	युष्मद	तीनों लिंङ्गम्	षष्ठी	बहुवचनम्
(ग) संस्कृतेन	संस्कृत	नपुंसकलिंङ्गम्	तृतीया	एकवचनम्
(घ) विश्वे	विश्व	नपुंसकलिंङ्गम्	सप्तमी	एकवचनम्
(ङ) पत्रिकाणाम्	पत्रिका	स्त्रीलिंङ्गम्	षष्ठी	बहुवचनम्
(च) सप्ताहे	सप्ताह	पुल्लिंङ्गम्	सप्तमी	एकवचनम्

4. (क) भविष्यति (ख) कुर्मः (ग) एषिष्यति (घ) भवामि (ङ) भविष्यति (च) करोमि

5. (क) खादितुम् (ख) पातुम् (ग) भ्रमितुम् (घ) मेलितुम् (ङ) प्राप्तुम् (च) गातुम्

6. (क) कदा (ख) का (ग) केन (घ) किमर्थम् (ङ) काम् (च) कुत्र

7. (क) इदं चित्रं रक्षाबन्धनस्य अस्ति। (ख) अनुजः मिष्टान्नम् खादति।
   (ग) भगिनी अनुजं रक्षासूत्रं बध्नाति। (घ) सर्वे प्रसन्नाः भवन्ति।
   (ङ) भगिनी अनुजं तिलकं अपि करोति।

6. दिनचर्या (क्त्वा-ल्यप् प्रत्ययौ, समयज्ञानम्)

1.

	रविः
पञ्चवादने	**उत्तिष्ठति।**
सार्धपञ्चवादनतः पादोनषड्वादनपर्यन्तं	योगासनं प्रणायामं च करोति।
पादोनसप्तवादने	पठितुं विद्यालयं गच्छति।
सप्तवादनतः एकवादनपर्यन्तं	**विविधान् विषयान् पठति।**
सार्ध-एकवादने	गृहम् आगच्छति।
त्रिवादनतः चतुर्वादनपर्यन्तं	**सः कविताम् रचयति।**
चतुर्वादनतः पञ्चवादनपर्यन्तं	विद्यालयस्य गृहकार्यं करोति।
सप्तवादने	**गृहम् आगच्छति।**
सार्ध-अष्टवादनपर्यन्तं	जनकेन सह दूरदर्शनं पश्यति।
दशवादने	**शयनं करोति।**

2.

एकवचनम्	**द्विवचनम्**	**बहुवचनम्**
कविः	कवी	कवयः
एक कवि	दो कवि	अनेक कवि
ऋषिम्	**ऋषी**	**ऋषीन्**
एक ऋषि को		
मुनिना	मुनिभ्याम्	**मुनिभिः**
	दो मुनियों के द्वारा	
अग्नये	**अग्निभ्याम्**	अग्निभ्यः
		अग्नि के लिए
कवेः	**कविभ्याम्**	कविभ्यः
कवि से/पर से		
रवेः	रव्योः	**रवीनाम्**
	दो रवियों का	
मुनौ	**मुन्योः**	मुनिषु
		मुनियों में
हे ऋषे!	**हे ऋषी**	**हे ऋषयः**
हे ऋषि!		

3. (क) ईश्वरम् (ख) मित्रेण (ग) विषयान् (घ) कविना (ङ) गणपतये (च) मुनयः

4. (क) दृष्ट्वा (ख) आगत्य (ग) गत्वा (घ) प्रविश्य (ङ) उत्थाय (च) दत्वा

5.

मूलशब्दः	**लिङ्गम्**	**विभक्तिः**	**वचनम्**
(क) ईश्वर	पुंल्लिङ्गम्	द्वितीया	एकवचनम्
(ख) विद्यालय	पुंल्लिङ्गम्	पंचमी	एकवचनम्
(ग) कविता	स्त्रीलिङ्गम्	द्वितीया	एकवचनम्
(घ) मित्र	नपुंसकलिङ्गम्	तृतीया	एकवचनम्
(ङ) जनक	पुंल्लिङ्गम्	तृतीया	एकवचनम्

6. नरेन्द्रः प्रभाते शीघ्रम् उत्तिष्ठति। **उत्थाय** सः दन्तधावनं करोति। दन्तधावनं **कृत्वा** सः **भ्रमितुम्** उद्यानं गच्छति। उद्यानात् **आगत्य** स्नानं च कृत्वा देवपूजनं करोति। तदनु वर्तमानपत्राणि **पठित्वा** पुस्तकालयं गच्छति। अनन्तरम् सः गृहम् आगत्य भोजनं कृत्वा कार्यालयं गच्छति।

7. (क) त्रीणि (ख) एका (ग) द्वौ (घ) द्वे (ङ) दश (च) पञ्च

8. केरलराज्यम् (विशेषण-विशेष्यसम्बन्धः)

1. (क) केरलराज्यम् (ख) 44 (ग) ओणम् (घ) पुष्पाणां (ङ) मलयालम (च) मुन्नार

2.

	शब्दरूपम्	मूलशब्दः	लिङ्गम्	विभक्तिः	वचनम्
(क)	तटेषु	तट	पुल्लिङ्गम्/नपुंसकलिङ्गम्	सप्तमी	बहुवचन
(ख)	महिलाः	महिला	स्त्रीलिङ्गम्	प्रथमा	बहुवचन
(ग)	पर्यटकानाम्	पर्यटक	पुल्लिङ्गम्	षष्ठी	बहुवचन
(घ)	खाद्यानि	खाद्य	नपुंसकलिङ्गम्	प्रथमा/द्वितीया	बहुवचन
(ङ)	भाषया	भाषा	स्त्रीलिङ्गम्	तृतीया	एकवचन
(च)	चिकित्सायाः	चिकित्सा	स्त्रीलिङ्गम्	षष्ठी	एकवचन

3. (क) देवस्य (ख) वनम् (ग) सरिताः (घ) अधुना (ङ) प्रसिद्धम् (च) नार्यः

4. (क) खादिष्यन्ति (ख) भविष्यति (ग) भविष्यति (घ) करिष्यन्ति (ङ) गमिष्यामि (च) द्रक्ष्यन्ति

5. (मधुर) – मधुराणि (स्वादिष्ट) – स्वादिष्टं (नूतन) – नूतनं
(मनोरंजक) – मनोरंजकां (धार्मिक) – धार्मिकं (ललित) – ललितां

6. इदं चित्रं काश्मीरस्य अस्ति
अत्र बालकाः हिमखण्डेन खेलन्ति
पर्यटकाः सुखेन नौकाविहारम् कुर्वन्ति
जनाः स्वेदकम् धारयन्ति
अत्र जनाः भ्रमन्ति हिमं च पश्यन्ति।